

Informasjon til skoler og skoleeiere:

Etter tilsyn ved skoler i vårt distrikt, har det blitt avdekket flere utfordringer og avvik knyttet til kjemikaliehåndtering. På bakgrunn av dette har Rogaland brann og redning IKS, i et samarbeid mellom forebyggende avdeling, beredskapsavdelingen og avdeling miljørettet helsevern utarbeidet dette informasjonsskrivet.

KJEMIKALIEHÅNDTERING I SKOLEN

Tilsyn med flere skoler viser et behov for tydeligere rutiner knyttet til kjemikaliehåndtering. Formålet med dette informasjonsskrivet er å gi en oversikt over utfordringer med kjemikaliehåndtering i skolen, tydeliggjøre ansvar etter regelverket og gi anbefalinger for videre oppfølging. I tillegg innholder det en sjekkliste for egenkontroll.

UTFORDRINGER OG AVVIK

- mangelfull oversikt over kjemikaliebeholdning, inkludert gamle og lite brukte kjemikalier
- manglende eller feil merking av kjemikalier
- ikke oppdatert stoffkartotek og sikkerhetsdatablader
- utilstrekkelige risikovurderinger knyttet til bruk, lagring og elever som målgruppe
- feil oppbevaring og samlagring av uforenlige kjemikalier
- varierende kompetanse og opplæring blant ansatte
- manglende beredskaps- og handlingsplaner ved kjemikalieuhell

Dette gir økt risiko for helseskader, brann- og eksplosjonshendelser, miljøskade og utrygge lærings- og arbeidsmiljøer. Slike funn er avvik fra lovpålagte krav.

VIDERE OPPFØLGING

SKOLE

Rektor må i samarbeid med relevante ansatte:

- 1. gå gjennom skolens kjemikalie-beholdning**
 - fjerne og levere inn kjemikalier som ikke er i bruk til godkjent mottak
- 2. sørge for oppdatert stoffkartotek**
 - alle kjemikalier skal ha gyldige sikkerhetsdatablader
- 3. kontrollere merking og oppbevaring**
 - kjemikalier skal være korrekt merket og lagret etter type og fare. Enkelte kjemikalier skal ikke lagres sammen
- 4. gjennomføre og dokumentere risikovurderinger**
 - både for bruk og lagring av kjemikalier
- 5. sikre opplæring av ansatte**
 - ansatte som håndterer kjemikalier må vite hvordan disse brukes trygt, og hva de skal gjøre ved uhell
- 6. sikre at kjemikaliehåndtering inngår i beredskap og internkontroll**
 - kjemikalieuhell må inngå i skolens beredskapsplan og øvelser

EIER

For å redusere risiko og sikre etterlevelse av regelverket må eier:

- 1. gi tydelige føringer og forventninger til skolene**
 - krav til oversikt, stoffkartotek, risikovurdering og opplæring
- 2. sørge for systematisk oppfølging og kontroll**
 - rutiner og periodisk gjennomgang
- 3. avklare ansvar mellom eier og bruker**
 - sørge for tilfredsstillende lagringsforhold, ventilasjon, skap, rom og avfallshåndtering
- 4. tilrettelegge for kompetanse og støtte**
 - opplæring, veiledning og tilgang til faglig støtte ved behov
- 5. sikre at kjemikaliehåndtering inngår i beredskap og internkontroll**
 - håndtering av kjemikalieuhell må inngå i skolens beredskapsplan og øvelser

HUSK:

- Kjemikalier finnes ikke bare på naturfagrom – de kan også være i kunst og håndverk, mat og helse, renhold og drift.
- God kjemikaliehåndtering handler både om forebygging og beredskap.
- God kjemikaliehåndtering er et systemansvar, ikke kun et skole- eller læreransvar.

KJEMIKALIEHÅNDTERING I SKOLEN

FORMÅL

Sjekklisten er utarbeidet for intern bruk i skolen. Den skal bidra til trygg bruk, oppbevaring og håndtering av kjemikalier i skolen, i tråd med gjeldende regelverk.

SJEKKLISTE FOR EGENKONTROLL

1. Oversikt og opprydding

- ☐ Har skolen en fullstendig oversikt over alle kjemikalier i bruk?
- ☐ Er kjemikalier som ikke lenger brukes, levert til godkjent mottak for farlig avfall?
- ☐ Er utgåtte kjemikalier fjernet?

2. Stoffkartotek og sikkerhetsdatablader

- ☐ Finnes det et oppdatert stoffkartotek for kjemikaliene?
- ☐ Har alle kjemikalier gyldige sikkerhetsdatablader på norsk?
- ☐ Vet ansatte hvor stoffkartoteket er tilgjengelig (digitalt eller fysisk)?

3. Merking

- ☐ Er alle kjemikalier korrekt merket etter CLP-regelverket?
- ☐ Er også sekundærbeholdere (fortynninger/blandinger) tydelig merket og oppbevart i egnede beholdere?
- ☐ Er gammel eller utdatert merking fjernet?

4. Oppbevaring

- ☐ Oppbevares kjemikalier i egnede, låsbare skap eller rom?
- ☐ Er uforenlige kjemikalier adskilt (f.eks. syrer/baser, brannfarlige/oksidierende)?
- ☐ Er brannfarlige væsker plassert i godkjente brannskap?
- ☐ Er særlig farlige kjemikalier utilgjengelig for elever?

5. Risikovurdering

- ☐ Er bruk av kjemikalier risikovurdert før de tas i bruk?
- ☐ Tar risikovurderingen hensyn til elever, romtype og aktivitet?
- ☐ Er nødvendige forebyggende tiltak og verneutstyr definert?

6. Opplæring og ansvar

- ☐ Har ansatte som håndterer kjemikalier fått tilstrekkelig opplæring?
- ☐ Vet ansatte hvordan de skal bruke verneutstyr og følge sikkerhetsrutiner?
- ☐ Er roller og ansvar for kjemikaliehåndtering tydelig avklart?

7. Beredskap og uhell

- ☐ Er kjemikalieuhell omtalt i skolens beredskapsplan?
- ☐ Vet ansatte hva de skal gjøre ved søl, eksponering eller personskade?
- ☐ Finnes nødvendig førstehjelpsutstyr lett tilgjengelig?

For utfyllende informasjon se CheSSE.org/no/, nettstedet for kjemikaliesikkerhet i naturfag og kjemi.

RELEVANT LOVVERK OG FORSKRIFTER

- **Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger**
 - krav til helsemessig trygg drift
- **Arbeidsmiljøloven**
 - krav til fullt forsvarlig arbeidsmiljø for ansatte
- **Internkontrollforskriften**
 - plikt til systematisk HMS arbeid
- **CLP-forskriften**
 - klassifisering og merking av kjemikalier
- **REACH-forskriften**
 - oversikt og kontroll med kjemikalier
- **Avfallsforskriften**
 - levering og håndtering av farlig avfall
- **Brann- og eksplosjonsvernloven**
 - forebygging av brann og ulykker
- **Forskrift om håndtering av farlig stoff**
 - forebygging av uhell og ulykker med farlig stoff

RELEVANTE LENKER

- **Miljødirektoratet: Kjemikalier, produkter:**
www.miljodirektoratet.no/ansvars-omrader/kjemikalier/
- **ChESSE: Kjemikaliesikkerhet i naturfag og kjemi:**
<https://chesse.org/no/>

